

2012-24

Afslag på aktindsigt begrundet med hensynet til den interne politiske beslutningsproces – 10 år efter dokumenternes udarbejdelse

29. oktober 2012

Statsministeriet afslog at give aktindsigt i dokumenter vedrørende Justitsministeriets redegørelser om Danmarks tiltrædelse af forskellige EU-traktater. To af dokumenterne var blevet undtaget fra aktindsigt med den begrundelse, at det var nødvendigt til beskyttelse af den interne politiske beslutningsproces (offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6). Da Statsministeriet ikke havde oplyst, hvilke konkrete omstændigheder der kunne begrunde, at det næsten 10 år efter dokumenternes udarbejdelse stadig var nødvendigt at undtage dokumenterne fra aktindsigt, henstillede ombudsmanden til Statsministeriet at genoptage afgørelsen om afslag på aktindsigt i de to dokumenter.

Forvaltningsret
11241.3

(Sag nr. 12/00297)

En mand (A) klagede den 20. juni 2011 til ombudsmanden over Statsministeriets delvise afslag på aktindsigt i dokumenter vedrørende Justitsministeriets redegørelser om Danmarks tiltrædelse af forskellige EU-traktater. A gjorde gældende, at der ikke længere kunne være noget legitimt formål med at nægte aktindsigt i dokumenterne, når traktaterne var vedtaget.

Statsministeriet havde bl.a. undtaget to dokumenter fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6 (om beskyttelse af væsentlige hensyn til bl.a. offentlige interesser).

De to dokumenter, der var blevet undtaget fra aktindsigt i medfør af § 13, stk. 1, nr. 6, var udarbejdet af Udenrigsministeriet i efteråret 2000. Dokumenterne skulle bruges af den daværende statsminister til besvarelse af nogle spørgsmål fra medlemmer af Folketinget.

Statsministeriet begrundede afgørelsen af 17. juni 2011 med, at det var nødvendigt at undtage de to dokumenter af hensyn til regeringens interne politiske beslutningsproces. Statsministeriet skrev i sin udtalelse af 12. december 2011 til ombudsmanden, at ministeriet kunne henholde sig til den trufne afgørelse.

Ved brev af 29. oktober 2012 afsluttede ombudsmanden sin behandling af sagen. Om de to dokumenter, dokument nr. 12 og 13, som Statsministeriet havde undtaget fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, udtalte ombudsmanden:

”Ombudsmandens udtalelse

Statsministeriet har undtaget nogle af dokumenterne – helt eller delvist – fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 7 og § 10, nr. 1 og 2. Statsministeriet har desuden begrundet afslaget på indsigt i to af dokumenterne med offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6.

De relevante bestemmelser i offentlighedsloven (lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen med senere ændringer) har følgende ordlyd:

’Kapitel 3

Undtagelser fra retten til aktindsigt

...

Undtagelse af oplysninger

§ 13. Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

...

6) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Stk. 2. Gør hensyn som nævnt i stk. 1 sig kun gældende for en del af et dokument, skal den pågældende gøres bekendt med dokumentets øvrige indhold.’

...

Dokument nr. 12 og 13

Dokument nr. 12 og 13 vedrører bl.a. nogle skriftlige bidrag fra Udenrigsministeriet til statsministerens mundtlige besvarelse af spørgsmål nr. S 260 og S 801, begge stillet af MF Kristian Thulesen Dahl, spørgsmål nr. S 254, stillet af MF Peter Skaarup, spørgsmål nr. S 793 og S 795, begge stillet af MF Keld

Albrechtsen, og spørgsmål nr. S 799 og S 800, begge stillet af MF Frank Dahlgaard.

Statsministeriet har undtaget disse bidrag fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. I brev af 17. juni 2011 anfører Statsministeriet som begrundelse herfor:

'Endelig er det efter en konkret vurdering fundet nødvendigt at undtage oplysninger i enkelte dokumenter fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Af denne bestemmelse følger, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til bl.a. offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet. Der er tale om bidrag fra Udenrigsministeriet til besvarelse af folketingsspørgsmål, hvor undtagelse af de pågældende oplysninger er nødvendig af hensyn til at beskytte regeringens politiske beslutningsproces.'

Offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, er en snæver undtagelsesbestemmelse. Bestemmelsen kan ifølge sin ordlyd kun anvendes, hvis det er *nødvendigt* til beskyttelse af *væsentlige* hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter *forholdets særlige karakter er påkrævet*.

Jeg har tidligere taget stilling til anvendelsen af § 13, stk. 1, nr. 6, i relation til bidrag til statsministerens såkaldte talepapirer fra det relevante ressortministerium. Jeg henviser bl.a. til FOB 2001, side 473 ff.*. Sagen handlede om Økonomiministeriets bidrag til et beredskabstalepunkt til statsministeren til brug for statsministerens mundtlige besvarelse af et folketingsspørgsmål. I den konkrete sag valgte statsministeren ikke at gøre brug af beredskabstalepunktet. Jeg fandt ikke grundlag for at kritisere, at Statsministeriet på baggrund af en konkret vurdering havde meddelt afslag på aktindsigt i beredskabstalepunktet i medfør af § 13, stk. 1, nr. 6. Jeg henviste bl.a. til, at det var forudsat i forarbejderne til § 13, stk. 1, nr. 6 (betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision, side 285 ff.), at bestemmelsen kunne anvendes til beskyttelse af hensynene til den politiske beslutningsproces.

Hensynet til den politiske beslutningsproces kan således efter omstændighederne være beskyttet efter § 13, stk. 1, nr. 6. Det forudsætter imidlertid, at der i forhold til de oplysninger, der skal undtages fra aktindsigt, er tale om *væsentlige* hensyn til den politiske beslutningsproces, og at det konkret er *nødvendigt* og *påkrævet* at hemmeligholde oplysningerne.

I sagen fra 2001 drejede det sig om en begæring om aktindsigt i et beredskabstalepunkt til besvarelse af et folketingsspørgsmål. Folketingsspørgsmålet var blevet besvaret, dagen inden aktindsigtsbegæringen blev fremsat, og beredskabstalepunktet var i øvrigt ikke blevet brugt.

Dokument nr. 12 og 13 i den foreliggende sag vedrører bidrag til talepapirer, der er udarbejdet i efteråret 2000, dvs. næsten 10 år før din begæring om aktindsigt blev fremsat. Dette tidsmæssige aspekt og dets forhold til sagen i FOB 2001, side 473 ff.*, er ikke berørt af Statsministeriet i begrundelsen for afgørelsen af 17. juni 2011 eller i udtalelsen til mig.

Jeg kan ikke afvise, at § 13, stk. 1, nr. 6, kan finde anvendelse også i et tilfælde som det foreliggende. Men i lyset af omstændighederne i den foreliggende sag – herunder at der er tale om dokumenter fra efteråret 2000, som knytter sig til den for længst afsluttede sag om Danmarks tiltrædelse af Amsterdamtraktaten – kan jeg ikke på det foreliggende grundlag anerkende en sådan anvendelse af bestemmelsen. Efter min opfattelse må Statsministeriet derfor nærmere forklare dig, hvorfor det også i dag er nødvendigt at hemmeligholde de pågældende dokumenter.

Jeg har derfor henstillet til Statsministeriet at genoptage sagen for så vidt angår dokument nr. 12 og 13.”

Statsministeriet traf den 14. december 2012 en ny afgørelse vedrørende A's aktindsigt i dokument nr. 12 og 13. Statsministeriet udleverede begge dokumenter til A.

Statsministeriet skrev i den nye afgørelse af 14. december 2012 bl.a.:

”For så vidt angår dokument nr. 12 og 13 finder Statsministeriet efter fornyede overvejelser ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastholde afslaget på aktindsigt i de pågældende dokumenter, idet det ikke længere er aktuelt og påkrævet at undtage dokumenterne af hensyn til at beskytte regeringens politiske beslutningsproces, jf. offentlighedslovens 13, stk. 1, nr. 6. Statsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på dels den tid der er gået, siden dokumenterne blev udarbejdet, dels dokumenternes indhold. Kopi af de pågældende dokumenter vedlægges.”

Ombudsmanden meddelte i brev af 20. december 2012, at han ikke foretog sig yderligere i sagen.

NOTE: (*) FOB 2001, s. 473.